

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Факультет/інститут філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи поетики

Освітня програма *035.01 Українська мова і література*
(другий магістерський рівень)

Спеціальність *035 Філологія*

Галузь знань *03 Гуманітарні науки*

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №__від “_” ____2018 р.

м. Івано-Франківськ – 2019

ЗМІСТ

- Загальна інформація
- Анотація до курсу
- Мета та цілі курсу
- Результати навчання (компетентності)
- Організація навчання курсу
- Система оцінювання курсу
- Політика курсу
- Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи поетики
Викладач (-і)	Професор Піхманець Роман Володимирович
Контактний телефон викладача	(0342) 59-60-74
E-mail викладача	kaf.lit@ukr.lit
Формат дисципліни	Очна
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 год.)
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Обговорення загальнометодологічних аспектів індивідуальних магістерських проектів
2. Анотація до курсу	
Курс покликаний сприяти поглибленому уявленню про поетику як науку, що вивчає систему засобів вираження в художньому творі, її предмет, завдання і структуру. Увагу акцентовано не лише на головних складниках теоретичної поетики (метриці, фоніці, строфіці, топіці, стилістиці, генериці й архітектоніці), а й на їх евристичному потенціалі як чинниках виникнення естетичного враження, на психологічних механізмах досягнення відповідного ефекту. Кінцевим пунктом навчальних потуг є вчення про літературний твір як художню цілість, її елементи й субсистеми, про ієрархічні залежності між ними й головний системотворчий чинник.	
3. Мета та завдання курсу	
Метою викладання навчальної дисципліни «Основи поетики» є поглиблення відомостей про систему художніх засобів у літературному творі й головні чинники формування естетичної якості. Основними завданнями вивчення дисципліни є з'ясування головних аспектів поетики як центральної ланки теорії літератури, її предмету й структури, провідних тенденцій розвитку й практичної значущості. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні: знати : – предмет і головні завдання поетики; – структуру поетики; – місце і роль поетики в системі теорії літератури; – внутрішні тенденції в розвитку поетики; – головні принципи внутрішньої організації художнього тексту; – засади поетики як системи.	
4. Результати навчання (компетентності)	
У результаті вивчення дисципліни студенти повинні вміти : – практично застосовувати літературознавчу методологію до характеристики системи засобів художнього вираження; – виділяти головні елементи художніх структур; – аналізувати їх роль у формуванні художньої цілості; – розрізняти головні рівні виникнення естетичного враження; – характеризувати художній світ письменника як систему	
5. Організація навчання курсу	
Обсяг курсу	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
I	035 Філологія 035.01 Філологія (Українська мова і література)	перший	нормативний		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Поетика як система. Вступ: дефініція та інтерпретація поняття поетика. Анотація бібліографії курсу (охоплюючи праці зарубіжних та вітчизняних вчених). Поетика, її предмет і головні завдання. Структура поетики. Теоретична (Загальна) поетика, поетика часткова та історична поетика. Системний характер засобів вираження у виникненні художнього враження.	Самостійна робота, 5 год	1-25	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	Максимальна оцінка – 5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 2. Ритм як чинник формування художньої якості. Загальна характеристика ритму. Фундаментальна роль ритму в	Лекція 2 год, самостійна робота, 5 год	1-25	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	Максимальна оцінка – 5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять

людському житті і в мистецтві. Ритм і виникнення художньої творчості. Ритм як структурна основа вірша. Ритм художньої прози. Роль ритму в організації наративних структур. Ритм і проблеми композиційної організації художнього матеріалу. Лінгвістичні основи ритмічної організації прозового тексту.					
Тема 3. Віршознавство. Метричний і фонічний потенціал поетичного твору. Деякі загальнотеоретичні питання метрики. Головні системи версифікації та їх характеристика. Провідні тенденції в розвитку європейського віршування. Проблеми походження слов'янської книжної силабіки. Сторінки з історії давнього українського віршування. Форми	Лекція, 0,5 год, семінарське заняття, 2 год, самостійна робота, 5 год	1-25	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	Максимальна оцінка – 5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять

некласичного вірша. Музична система версифікації. Фоніка та її роль у формуванні художньої вартості.					
Тема 4. Строфіка як складова віршознавства. Загально теоретичні питання строфіки. Найпростіші строфи. Канонізовані строфи. Окремі питання строфіки (жанри із строфічними ознаками; строфи із жанровими тенденціями; строфи історичної вартості). Особливості пісенної строфи. Сталі строфічні сполуки. Строфа як чинник виникнення художньої якості.	4. Лекція, 0,5 год, Семінарське заняття, 2 год, Самостійна робота, 5 год	1-25	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	Максимальна оцінка – 5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 5. Стиль і стилістика. Загально теоретичні питання стилістики. Співвідношення понять «стиль», «стилістика», «стилізація», «практична стилістика». Лексико-стилістичні засоби	5. Лекція, 1 год, Самостійна робота, 5 год	1-25	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	Максимальна оцінка – 5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять

проблема їх класифікації. Морфологічні і фонетичні чинники формування «мовостилю».					
Тема 6. Метафоризація як спосіб репрезентації художньої дійсності. Поняття топіки. Метафора і метафоризація. Головні принципи метафоризації. Роль і місце метафоризації в становленні художнього світу письменника.	Лекція, 0, 5 год, Самостійна робота, 5 год	1-25	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	Максимальна оцінка – 5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 7. Асоціативно-образні можливості художнього слова. Художні асоціації як літературознавча проблема. Концепція образу і слова Олександра Потебні. Внутрішня структура образу і психологічні механізми виникнення тропів. Проблема класифікації тропів. Головні види тропів. Троп у системі художньої образності.	Лекція, 0, 5 год, Семінарське заняття, 2 год, Самостійна робота, 5 год	1-25	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	Максимальна оцінка – 5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять

Тема 8. Стилiстичнi фiгури та iх евристичний потенцiал. Стилiстичнi фiгури як лiтературознавча проблема. Дещо з iсторiї вивчення стилiстичних фiгур. Проблема класифiкацiї стилiстичних фiгур. Iтеративнi фiгури. Фiгури конструкцiї. Фiгури сенсу. Стилiстичнi фiгури й виникненнi художнього ефекту.	Лекцiя, 1 год, Семiнарське заняття, 2 год, Самостiйна робота, 5 год	1-25	опрацювати вiдповiднi науковi джерела, 2 год	Максимальна оцiнка – 5 балiв	упродовж семестру згiдно з розкладом занять
Тема 9. Головнi принципи сюжетно-композицiйної органiзацiї художнього матерiалу. Сюжет i фабула. Поетика сюжету. Залежнiсть сюжетної будови вiд творчого задуму, психологiчно-фiзiологiчних особливостей автора, жанру i т. iн. Композицiя й архiтектонiка. Головнi принципи	Лекцiя, 1 год, Семiнарськi заняття, 2 год, Самостiйна робота, 5 год	1-25	опрацювати вiдповiднi науковi джерела, 2 год	Максимальна оцiнка – 5 балiв	упродовж семестру згiдно з розкладом занять

композиційної організації художнього матеріалу. Особливості побудови ліричних, ліро-епічних, епічних і драматичних творів.					
Тема 10. Поетика жанру. Жанр як літературознавча категорія. Лірика і її жанри, Епос і його жанри. Драма і її жанри. Поетика роману. Поетика «малих» жанрових форм. Поетика драматичної поеми.	Лекція, 2 год, Семінарське заняття, 2 год, самостійна робота, 5 год	1-25	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	Максимальна оцінка – 5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять
Тема 11. Засади наратології. Наратологія як наука про оповідні структури. Генеза і становлення наратології в європейському літературознавстві. Головні наратологічні стратегії. Оповідний дискурс Жерара Жанетта. Коди репродукції оповіді Ролана Барта.	Лекція, 1 год, семінарське заняття, 2 год, самостійна робота, 5 год	1-25	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	Максимальна оцінка – 5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять

Тема 12. Літературний твір як художня система. Наукове розуміння системи. Система взаємовідносин частини й цілого в літературному творі. Співвідношення системи і субсистем у художній цілості. Ієрархічні залежності всередині художньої системи. Головний системотворчий чинник. Ритм і цілість. Модель цілісного аналізу літературного твору.	Лекція, 2 год, Семінарське заняття, 2 год, самостійна робота, 5 год, 2+2 к. р.	1-25	опрацювати відповідні наукові джерела, 2 год	Максимальна оцінка – 5 балів	упродовж семестру згідно з розкладом занять
---	---	------	--	------------------------------	---

6. Система оцінювання курсу	
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи (Див. пункт «9.3. Види контролю» Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»). Загальні 100 балів охоплюють: 40 балів за практичні заняття, 10 балів за контрольну роботу і 50 балів за екзаменаційну роботу.
Вимоги до письмової роботи	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питань
Семінарські заняття	Оцінюються за п'ятибальною системою
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання всіх запланованих програмою курсу форм навчальної роботи, які підлягають контрольному оцінюванню. Мінімальна кількість балів для зарахування курсу – 50.
7. Політика курсу	
Політика курсу: Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення 1 і Положення 2	
8. Рекомендована література	
1. Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство та культурологія / П. Баррі; [пер. з англ. О. Погинайко; наук. ред. Р. Семків]. – К.: Смолоскип, 2008. – 360 с. 2. Безпечний І. Теорія літератури. / Передм. Р. Семківа, Л. Неліпи. – К., 2009. – 388 с. 3. Білоус П. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості. – Житомир: Рута, 2009. – 336 с. 4. Волкова Т. С. Проблема жанра в лирике. – Львів: Світ, 1991. 5. Галич О.А., Назарець В.М., Васильєв Є.М. Теорія літератури. – К.: Либідь, 2001. – 488 с. 6. Іванишин В.П., Іванишин П.В. Пізнання літературного твору: Методичний посібник для студентів і вчителів. – Дрогобич, 2003. 7. Качуровський І. Метрика. – К., 1994. – 186 с. 8. Качуровський І. Основи аналізу мовних форм: У 2 ч. – Мюнхен-Ніжин, 1994. 9. Качуровський І. Строфіка. – К., 1994. – 342 с. 10. Качуровський І. Фоніка. – К., 1994. – 157 с. 11. Ласло-Куцюк М. Засади поетики. – Бухарест, 1983. http://www.twirpx.com/file/812927/ 12. Ласло-Куцюк М. Ключ до белетристики. – Бухарест: Мустанг, 2000. – 291 с. http://www.twirpx.com/file/812922/ 13. Література. Теорія. Методологія /Упор. і наук. редакція Данути Уліцької; пер. з польської Сергія Яковенка. – К.: Вид. дім "Києво-Могилянська Академія", 2006 14. Літературознавча енциклопедія: У 2 т. / Автор-укладач Ю.І. Ковалів. – К., 2007. 15. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997. 16. Матеріали з курсу «Теорія літератури» http://www.ukrlitno.com.ua/category/teoriya-literaturi/ 17. Міпосек Зофія. Теорії літературних досліджень. – Сімферополь: Таврія, 2003. – 408 с.	

18. Моклиця М. Основи літературознавства. Посібник для студентів. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2002. – 192 с.
19. Пospelов Г.Н. Искусство и эстетика. – Москва: Искусство, 1984. – 325 с.
20. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ століття / За ред. М. Зубрицької. – Львів: Літопис, 1996. – 600 с.
21. Теорія літератури в Польщі: Антологія текстів: Друга половина ХХ– початок ХХІ ст. [Текст] : збірник / Упоряд. Б. Бакули; Ред. В. Моренця, Пер. з польск. С. Яковенка. – К. : Києво-Могилянська Академія, 2008. – 531 с.
22. Ткаченко А. Мистецтво слова. — К.: Правда Ярославичів, 1998.
23. Ференц Н.С. Основи літературознавства [Текст] : підручник / Н.С. Ференц. – К. : Знання, 2011. – 431 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
24. Хализев В.Е. Теория литературы. – Москва: Высшая школа, 2000. – 398 с.
25. Чижевський Д.І. Історія української літератури: Від початків до доби реалізму. – Тернопіль: Феміна, 1994. – 480 с.

Викладач доктор філологічних наук, професор **Р. В. Піхманець**

